
ТЕМА I

БЛЕСАК -
ОДРАЗ ПРОФЕСОРА
СРЕДЊИХ ШКОЛА
У **ОГЛЕДАЛУ**: ПЕСМА

Амерички накит

Дејвид Веб
(1923–1975)

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ЛИРСКИ ИЗВЕШТАЈ О СТАЊУ БЛЕСКА

Прва наџрада БЛЕСКА

Обуздане чињенице из твојих прича
намерно не памтим,
не разумем се у стране света.
Омонија је моја откинута огрлица,
Синтагма је папагај будућег љубавника,
баш ме брига за Бајрона,
Мисолонги, маларију,
волим биографије копија,
запостављене тишине надомак позоришта,
коњанике без ногу и руку,
са забрањеним приступом стадиону,
волим трке спорости свакодневних птица.
Универзитет је у осушеној смокви,
Библиотека у губицама атинских трафика,
Академија у чарапи Евзона,
маслине су баш,
маслине су баш у оку хаскија.
Презирем крајолике
којима си обмануо сапутнике,
привржена сам митовима огребаних плаката:
Рундек у туђим рукама.
Ретроспекцијом својих уједињених чежњи
ја само мерим – дрхтиш ли више

ОГЛЕДАЛО

за каменим мушким телима,
или за једноставним љубавима
кроз мотиве дирљиве грчке песме;
или скрушено тражиш цунами
у прибраној жени
која, овога пута, уображава кротке мисли.
Можеш ли да ме проведеш
кроз недоумице мојих девет лактова,
гробнице осушених воћњака,
кроз нежности Стаљина,
кроз постојаности пребојених акварела,
језе несталих шара,
кроз моје порекло у зубу аждаје,
Инзагијеве снове о укоченим лоптама?

мр Љиљана Ђурђевић Стојковић

професорка српског језика
и књижевности,
Десета гимназија
Михајло Пупин,
Београд

LYRICAL REPORT ON THE STATE OF FLARE

Restrained facts from your stories
I do not remember on purpose,
I do not understand the sides of the world.
Omonia is my torn off necklace,
Syntagma is the parrot of a future lover,
I do not care about Byron,
Mesolongi, malaria,
I love copies of biographies,
neglected silences near the theater,
horsemen without legs and arms,
with restricted access to the stadium,
I love slow -motion races of everyday birds.
The university is in dried figs,
The Library is in the jaws of Athenian
newspaper stands
The Academy is in Evson's sock
olives are right there,
olives are right there in the eye of a husky.
I despise landscapes
you deceived your companions with,
I'm attached to the myths of scratched placards:
Rundek in someone else's hands.
Retrospecting my own united longings
I just measure - are you trembling more
for stone male bodies,

MIRROR

---

or for simple love
through motives of poignant Greek songs;
or humbly looking for a tsunami
in an attractive woman
which, this time, conjures tamed thoughts.
Can you get me through
through the doubts of my nine cubits,
tombs of dried orchards,
through the tenderness of Stalin,
through the persistence of overpainted
watercolors,
the shiver of missing patterns,
through my origin in the tooth of a dragon,
Insagi's dreams of numb balls?

MA Ljiljana Đurđević Stojković

Serbian language and
literature teacher

Deseta gimnazija *Mihajlo Pupin*,
Belgrade

Translated by **Nataša Stanojević**

English language teacher
Gimnazija Cetinje

МИМИКРИЈА

Друџа наџрада БЛЕСКА

Све је већ заборављено
Као да у безначајности поступка
Лежи унапред задата неједначина
Што непажљивог посматрача
Води до шареног карусела
Уместо доброга за размишљање.
Оног тренутка када престанемо
Да будемо предмет једног упитника
И постанемо биће једног закључка,
Пукне пред очима да између смисла
И бесмисла није већа раздаљина
Но од дужице до беоњаче и натраг,
Тада ћемо знати да је залог среће
Укротити сваки страх, јер живот
Дужност је, обавеза трошног тела
Да не постане тек пуки случај са маргине.
Све је већ заборављено
У славу одбачених, простором угрожених
Мимикричних индивидуа
Које сем потресних прича провучених
кроз полумртва уста, немају дужи дах...
Само горостаси подносе мрак
Учинивши га даном на тајном састанку са
црвима
Коме неизоставно мора присуствовати
И сен данског краљевића.
Време излетело из зглоба, засигурно,
Тек је искорак на путу од духа до лобање,
Тајни пут разобличен лицемерјем,
Бол разочарања преобраћен у освету,

ОГЛЕДАЛО

Отровани врх мача што улази
У издајничко тело - све је већ виђено.
И без ироничних иглица, молим.
Овај свет је сувише налик каруселу
Да би га одлазак једног пајца
Могао узнемирити.

Александра Мишић

професор српског
језика и књижевности
Гимназија, Чачак

ОГЛЕДАЛО

Трећа наџрага БЛЕСКА

„Пуштам га – оде до неба,
Саберем га – дође до мене”.
У преламању светлости цео,
У одблеску уловљен,
Притајен у сенци...
Истинит,
Какав је створен да буде,
Заточеник духа и огледала...
У раму је копија света,
Умрљана прстима.
Оловна острва ремете мир
Замишљених предмета,
Грађење света,
Покушај лепоте,
Која се сваког трена
Може разбити,
На местима на којима
У мени остају ожиљци.
Око, загледано у напрслине,
Тражи свој пар,
Нарушену симетрију,
Песму која се чула са радија
Пре него што сам постала...
У огледалу...
Истина је сасвим другачија.

Ана Ранђић

професор српског
језика и књижевности
Гимназија, Чачак

ДУЋАН

Похвала БЛЕСКА

Има један дућан
И у њему свашта.

Има један дућан.

Има једна кућа
Има један прозор
Има један кревет.
У томе дућану.

Има једно море
И једна планина
И град један има
И још чудо има
У томе дућану.

Ко је једном био
Није излазио.

Такав је то дућан.

Само пјесму нико
Ту продао није.

Све остало јесте
Из тога дућана.

И кућу
И прозор
И кревет
И море.

Планину
И град
И још много тога.

Само пјесму нико
Ту продао није.

Јер довољно ријечи
У њему неима.

И у тој пјесми
У томе дућану
У коме сам и ја само
једном био

После нијесам више
никад залазио.

Ни у ону пјесму
Из оног дућана.

ОГЛЕДАЛО

На другоме мјесту
Ван оног дућана
Градио сам кућу
Посакрио прозор
Пресложио кревет
Ван оног дућана.

Оставио море
Прешао планину
И мотрио град сам.

И хтио у пјесму
Али залуд хтио.
У пјесму сам хтео из
          оног дућана.

Чујем руше дућан
Задављују пјесму
Процјеђују ријечи.
Да не буде дућан.

Граде туђу кућу
И катанце кују,
Оловне кревете
Из тамо неких дућана.

Још сравњују планине
Премошћују мора
Ограђују град.

И није им, није им до
          пјесме.

Ни до оног дућана,
У којем нико
Само пјесму још
          продао није.

Слободан М. Чуровић

професор српског језика
Средња економска школа
Мирко Вешовић, Подгорица

STVARANJE

Pohvala BLESKA

Posmatram te
kako okrajkom oka budiš iz tmina
osenčene nabore dalekih svetova.
Preteća razvalina neslučenih dubina
i visina nebeskih.

U mojim mislima

posmatram to
kako ti se oblici na vlažnim dlanovima migolje
kako ih pljuvačkom škropiš, jezikom valjaš,
prstima iz gline vajaš,
a oni i ne znaju da ih zemaljskim merama
prekrajaš, da ih iz dubina u visine zbrajaš.

Sve to posmatram
i ćutim,
a mislim: hoću li preživeti
dubine visina koje slutim.

Vidim
kako na trenutak rastreseš platno
da ti se oko razbistri i pomisliš:
-To nisu oni isti. Likovi, mislim.

I posmatram te
kako ponovo vlažnim dlanom prelaziš,
miluješ sada i moje misli.

Moje misli, otuda i odovuda da njima nove oblike
premeštaš iz dalekih osenčenih svetova
u zemaljsko-nebeska plavetnila.

Svetlana Todorović Gvozdenović

profesorka srpskog jezika i književnosti
Zrenjaninska gimnazija, Zrenjanin

ЖИВОТА НАША ДВА

Похвала БЛЕСКА

Пригрлило те око
у рану јесењу зору
кад се распукао глас
звона на звонику
стољетног храма
Светог Николе
прислоњеног уз кућу
старог капетана утонулог у сан.

Заробио те поглед
испод ужарених вјеђа
чим су се дланови од свиле
свиле у молитву
за благослов и срећу
срцу што је насмијало свитање.

Тражиле су те мисли
у самотним сатима
слутиле твоје проливено плаво
у туђим плочницима
препуним трагова
непознатог свијета
сјетом окрзнутог у пролазу.

ОГЛЕДАЛО

Загрлила те душа изнова
у позно јесење вече
када се распукао глас
звона на звонику
скривеном међу ребрима
јер се отргнуше дланови од свиле
у часу кад је зајецала тишина.

Умолила те моћна ријеч
дивној ти дарована
још једном да свјетло проспеш
и да се настави пут
ка мору, лаванди и броду.

У заустављеној љепоти својој
заробљена у вјечности
Боко, ти изнова сањаш
и онда кад било затрепери
и онда кад се од снова
уморе људи.

Љиљана Оџа

Професор
српскохрватског језика
и књижевности
Гимназија Котор

МОЈ МУШКАРАЦ

Похвала БЛЕСКА

Мој мушкарац гради млинове
на горским потоцима,
међе звездано брашно за насушни хлеб.

Златне нити снова уткива
у небески прекривач,
а љубавну постељу украшава смиљем.

Мој мушкарац оре
бетонске њиве,
у њих сади гвоздене расаде за нашу децу.

Кад је љут
пољупцем ми запушава уста
да не кудим о бесмислу мушкога рода.

Мој мушкарац једном руком
држи оштру тестеру
и поткресује животне дубове гора,
а другом руком нежно љуља
успавану колевку наших страсти.

Он држи огњени мач
и суче га на сваког похотљивца, а
дарује, сваког добронамерног, шкрињом
разумевања.

ОГЛЕДАЛО

Мој мушкарац тражи
да лепоту не скривам,
и духовне дате ми дарове у реалност испредам.

Он ме нежно пушта
да полетим из гнезда, греје га топлим недрима,
да и ја крила, на огњеном сунцу, мало огрејем.

Драгана Петровић

професор српског језика
и књижевности

Девета гимназија
Михаило Петровић Алас,
Београд

ОДА БЕОГРАДУ

Милану Илијћу

Како то да си још бео,
граде на раскршћу историје?
Векови нечистих зуба уједали су те
и развлагали те по пепелу,
исписивали своје нечитке странице
на твом неостарелом лицу.

*Од белој камена ја сам саздан, чистој и белој
до саме сржи, и њодојен сам кречним млеком
из њуди честивих неимара. Две њлаве реке
куњају ме и њриносе ми ојледало сунца.*

*Како њо да си још бео њод наслајама
скорене крви? Зар нису њодине, мајле и
димови изајќали којрену на њвоме лицу?*

*Не, ја исијавам белину костѡију њобедника и
њоражених њод мојим бедемима, и шаљем
одбљесак злајњој крстѡа небу њод облаке.
Још увек бео, са чистоом сузом –
у моме имену, у моме камену, у моме срцу.*

Дамир Малешев

професор филозофије
Гимназија Исидора Секулић,
Нови Сад

САН

Ноћас сам уснио чудан сан...

Као, ја сам чист, прозрачан, млаз бистре,
изворске воде... Избио, из неких недокучивих
дубина, у неко планинско, каменито зеленило...
Кренуо низ планинске врлети у друштву безброј
сличних млазева, преплићући се са њима...
Пробијајући се кроз уске теснаце, каткада падајући
низ величанствене литице а каткада плутајући
непрегледним долинама... Уживајући у игри
светлости и сенки, играјући се
са глатким облацима...

Онда, предамном, наизглед непремостива стена...
Покушавам да је обиђем, али пролаза нема...
Ударам у њу, одбијам се, ковитлам, врим...
У магновењу, назирем светлост
кроз уску пукотину... Усмеравам се ка њој,
преплићем са другим млазевима...
Сви они личе, а опет сваки има нешто своје...
Пролазим кроз теснац и настављам миран ток...

Каткада, светлости нема... Надире однекуд муљ...
Покушавам да останем чист али не можеш тек тако
изаћи... Борим се, пролазим кроз стене, мешам се са
облацима... На њима остаје муљ, ја течем...

Неки од млазева, који теку у блиском току,
временом постају део мене... Измеша се
и прозирност и температура и брзина...
Плутамо заједно... У току, док пролазимо кроз
вртлоге, падамо са стена, неке изгубим, оду својим
брзацима... Али њихови делови остану са мном...
Као што са њима оде и део мене...

ОГЛЕДАЛО

И када је наизглед мирно, често ти делови, који
су постали део мене, вуку сваки на своју страну...
Кидају ме... Борим се да останем у једном комаду...

Наиђе, некад, и период мирног тока...
Играм се, плутајући, пуштам да ме греју сунчеви
зраци, уживам у бескрајним травнатим површинама
крај којих течем, у жубору чији сам део... Што дуже
течем, све је мирније... И лепше... Улетим каткад у
моћне вртлоге који ме чупају, бацају, врте...
Али све више знам да уживам и у томе...
Могу, јер се не плашим...
Знам да немам куд
него опет у свој ток...

Негде, пред зору,
осећам сланкаст укус...
Рекао бих да се приближавам
оном бескрајном плаветнилу, до кога допиру
сви извори... Ако их негде не пресече суша...
Не знам да ли остајем тамо, или ћу опет на пут...
У облаке, па назад на земљу, у њене дубине...
Да једном, у ко зна ком времену,
опет избијем, прочишћен,
и упутим се неким
новим током
..
.

Мијодраг Ђуришић

Љ - професор = информатике.
Математичка гимназија Београд

ГДЈЕ ЛИ СИ

А гдје си ти
што трајеш
одавна у пјесми
кроз стих
кораци сјенке тебе
посве дуго
као нестрпљење чекања
заклапају капке
уморене несном
и точи чежња
из сваког погледа
за тихи осмјех
за зрачак сунца
васколиком тмином
одјек се шири
до дна душе
и нико други
не чује
како дозивам
то ја
обрисе живота
пресвучене у сјећања
узалудно

Жељко Миладиновић

Професор економске
групе предмета
Средња економска
школа Мирко Вешовић,
Подгорица

„TI SI JA”

Ne – nije to, ni zbog marcipana,
niti dugo željene vožnje sa vjetrom u kosi,
ni niza romantičnih večera,
niti posutih latica ruža,
ni svilenog dodira,
niti još savršenijeg poljupca.

O tebi, razmišljala sam dugo prije nego što si se pojavio;
i samim izlaskom iz sjenke tame
osvojio si moje beskrajno poštovanje.

Svaka tvoja riječ,
izgovorena ili nagovještena a često i – ponovljena,
praćena neodoljivim osmijehom uz zelene dubine pogleda
čini da zaboravim na vrijeme i mjesto,
i za trenutak dosegnem vječnost
sa potpunim sjedinjenjem naših duša i tijela.

Ti si meni potrebniji od kapi vode kojom žedni gase žed
od hrane kojom se pobjeđuje glad
od susreta sa rijetkima i najmilijima
od svakog stiha koji će se napisati
od svakog pasusa koji će se pročitati
od svakog sna – odsanjanog i nedosanjanog
od jutra i sutra
od dana i noći
od svitanja i sumraka
od najčarobnije muzike poznatog i nepoznatog
od najblistavije mjesečine
od najsajnijih sunčevih zraka
sa kojim se budi svaki život
i bez koga sve mre.

Ti si moj istok,
moj zapad,

OGLEDALO

---

moj sjever,
moj jug,
zlatni ponedjeljak, srijeda i četvrtak,

srebreni utorak i srebreni petak,
moja bronzana subota i nedjelja.

Ti si moja svjetlost
i moja tama
moja najveća radost
i najdublja sjeta,
ti si moj mir
i nemir,
moj spas i moj krah
ti si ja, ja sam ti.

Kao u bajci da dobijem pravo na jednu želju, ostvarenje bi
jedino bio ti
u ovozemaljskom životu
i svim onim koji će neminovno uslijediti.

Hvala i ovakvoj javi
ovom polusnu i ovom poluživotu
hvala Svevišnjem na blagonaklonosti
što nas je spojio kao jedno
da postojimo
do kraja svih krajeva
i početka svih početaka.

Za njih dvije živim, a zbog tebe se osjećam živom!

I zato, samo budi mi ovdje - uz svoju zvijezdu vodilju,
ti, vatreni vodiču,
i ovaj život je,
uistinu lijep i vrijedan življenja.

Kad srce piše perom.

---

dr Ljiljana Dragić

profesor engleskog jezika
Gimnaziji *Filip Višnjić*, Bijeljina

ПРИВИДИ

Чини ми се
Да то више нисам ја...
Ја своја и ничија
Више ме нема,
Да ли сам отета или убијена?

Гдје сам се смјестила,
На којем небу живим,
Само сам срећна
Кад се теби дивим...

Јесам ли ја отишла
Тамо гдје не смијем
Издала себе, Бога и Оца свога,
Нисам се отргла из канџи порока.

Не, то нисам ја...
И нисам смјела
Дотаћи дно ока
Повриједити погледа бистрину,
Сломити крак звијезди,
Помрачити неба ведрину.

Не, то нисам ја...

ОГЛЕДАЛО

Како удахнути нови дах,
Све чисто претворити у прах
Све моје одјенути у пепео
И завртјети тешко вретено...

Чини ми се
Да више не постојим у свом облику,
Предала сам себе другом лику.

Не, то нисам ја...

Соња Кековић Даветић

професор српског језика
и књижевности

Средња економска
школа *Мирко Вешовић*,
Подгорица

SLOVENŠČINA

BREZ MEJA

Učbenik za samostojno učenje z rešitvami

Milica Poletanovič